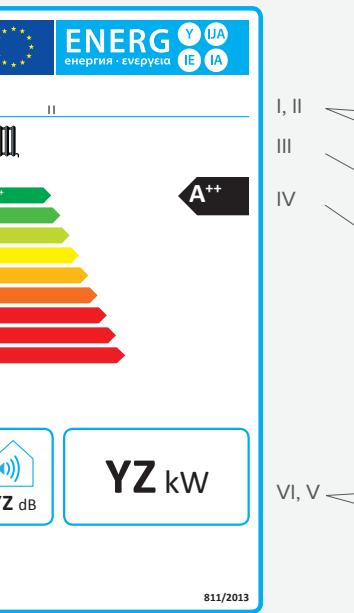

Productlabel voor verwarmingsketels Etiquette produit pour les chaudières

Voor verwarmingsinstallaties (aangeduid met het pictogram van een radiator) zijn de basisklassen A tot G. Deze worden uitgebreid met de klassen A+ en A++. Vanaf 2019 komt er een extra klasse A+++ bij en worden de klassen E, F en G afgeschaft. Elke klasse komt overeen met de seizoensgebonden energie-efficiëntieklassen van de verwarmingsinstallatie in kwestie. De klassen A+ (minstens 98% energie-efficiëntie) tot A+++ staan op installaties die deels of volledig werken op hernieuwbare energiebronnen. A (minstens 90%) zijn de condensatieketels en B (minstens 86%) zijn de lage-temperatuurketels. Ketels op gas of olie moeten al vanaf 26 september 2015 voldoen aan de criteria van het label B (minimumefficiëntie van 86%).

Warmtepompen zullen een label A+ of A++ dragen.

Les pompes à chaleur devront porter l'étiquette A+ ou A++.

Ecodesign en de labeling van de producten voor de constructeur, pakketlabels voor de leverancier of de installateur, energieperformantie voor de eindgebruiker

De basis voor het Europese Energielabel en de verstregende eisen inzake minimumrendement kaderen in de Europese ErP-richtlijn, ook wel bekend als de Ecodesign-richtlijn. Hiermee wil Europa het energieverbruik en de CO₂-uitstoot terugdringen en de consument over de taalgrenzen heen eenduidige informatie verschaffen over de aangekochte installatie.

De Ecodesign-richtlijn zorgde er vroeger o.a. al voor dat de gewone gloeilamp uit de rekken verdween, dat de vermogens van stofzuigers werden gelimiteerd en dat er minimumrendementseisen voor circulatoren ontstonden. Eind 2013 werd er in het kader van de richtlijn een regeling uitgewerkt voor verwarmingstoestellen.

De verantwoordelijkheid voor de toepassing van de Ecodesign-richtlijn voor verwarmings- en warmwaterinstallaties ligt in de eerste plaats bij de fabrikanten. Zij staan garant dat de producten die in de EU op de markt worden gebracht, voldoen aan de minimumeisen.

Maar er zijn ook verplichtingen voor de installateur. Bij het zogenaamde pakketlabel zal de installateur een energieklasse berekenen op basis van de productlabels en de data van de verschillende componenten van het pakket.

En extra uitdaging vanaf 26 september 2015 voor de vakmanschap, maar **de leden van ATTB staan hem daar graag met raad en daad in bij.** Via een click op www.attb.be komen vakkundigen eenvoudig in contact met ATTB.

Eco-conception et étiquetage des produits pour le constructeur, le fournisseur ou l'installateur, la performance énergétique pour l'utilisateur final

La base pour le label énergétique européen et les exigences durcies en matière de rendement minimum se situe dans le cadre de la directive européenne ErP, mieux connue sous la dénomination directrice éco-conception. L'intention de l'Europe est de réduire la consommation d'énergie et l'émission de CO₂ et de fournir aux consommateurs au-delà des frontières linguistiques, des informations univoques au sujet de l'installation acquise.

La directive éco-conception a déjà imposé la disparition de la lampe à incandescence, la limitation de la puissance des aspirateurs et des rendements minimum pour les circulateurs. Dans le cadre de la directive, une réglementation a été élaborée fin 2013 pour les appareils de chauffage.

La responsabilité de l'application de la directive éco-conception pour les installations de chauffage et de production d'eau chaude incombe tout d'abord aux fabricants. C'est à eux de garantir que les produits lancés sur le marché en Europe répondent aux exigences minimales.

Mais l'installateur a lui aussi ses obligations. En ce qui concerne l'étiquetage d'un système, l'installateur devra calculer la classe énergétique des dispositifs soumis individuellement à la directive.

A partir du 26 septembre 2015, les professionnels sont donc confrontés à ce défi supplémentaire, pour lequel **les membres de l'ATTB s'apprentent à les assister.** Ils sont joignables facilement sur le site www.attb.be.

De merken / Les marques :

ACV / Alpha-Innotec / Aqualysis / Ariston / Atag / Atlantic / Baltur / Brötje / Buderus / Burgerhout / Bulex / Chaffoteaux / Chappee / Citrin Solar / CTC / De Dietrich / EC Power / Elco / Euro-Index / Fervox / Giersch / Grundfos / Hoval / Immergas Intergas / Isoleco / Itho Daalderop / Izen / Junkers / Kloben / Kroll / KWB / Mitsubishi / Nibe / Oertli / Paradigma / Pneumatex / Poujoulat / Reflex / Rehau / Remeha / Resus / Riello / SaintRoch / Samsung / SHT / Sicma / Sime / Sonnenkraft / Spirotech / StiebelEltron / Testo / Thermia / Tisun / Ubbink / Vaillant / Van Marcke Pro / Viessmann / Watts / Weishaupt / Wilo / Windhager / Wolf / Ygnis

De leden / Les membres :

Abbi / ACV Belgium / Ambrafa / Ariston Thermo Benelux / Atag Verwarming Belgium / Atlantic Belgium / Bosch Thermotechnology / Bulex Services / Cofely Services / Combutec / Cookson Electronics / DPS / Egeda / Elacon / Elco Belgium / EnerTech Belgium / Euro-Index / Geo Therma / Grundfos Bellux / IMI Hydronics / Isoleco / Itho Daalderop Belgium / Izen Energy Systems / Mitsubishi Electric / Nathan / Ökotech Belgium / Omniatec / Paradigma Benelux / Poujoulat Belux / Reflex / Rehau / Remeha / Resus / Riello Belgium / Saint Roch Couvin / Sanul / Saunier Duval Belgium / Senec / Spirotech Belgium / Stiebel Eltron / TEC / Testo / Thema / Ubbink / Vaillant / Van Marcke / Veolia / Viessmann Belgium / Watts Industries / Weishaupt / Wilo

Over ATTB

ATTB - l'Association pour les Techniques Thermiques en Belgique - profileert zich als informatie- en vertegenwoordigingsplatform voor haar sector bij de overheden en in bouwsector in het algemeen. Aangezien

centrale verwarming goed is voor bijna 40% van het energieverbruik en een klassieke verwarmingsketel een levensduur heeft van ongeveer 20 jaar, moedigt ATTB ten zeerste de overstap naar condensatieketels aan. De nieuwe technieken maken het immers mogelijk om op energie te bezuinigen en zo ook het milieu te sparen. ATTB is een 'ondetafelforum' waar verschillende partijen elkaar kunnen ontmoeten, ideeën kunnen uitwisselen, hun ervaringen kunnen delen, de evolutie van de markt kunnen becommentariëren en verkoopstatistieken kunnen verzamelen. De vereniging is ook een middel om de belangen van de sector bij de publieke en private overheden te verdedigen, door haar leden te vertegenwoordigen bij nationale en regionale beslissingsnemers en privés, en representant de leden van ATTB voor de leden van de verschillende nationale en regionale eneregieverenigingen. De vereniging telt zo'n 2.000 medewerkers en is goed voor een omzet van ongeveer 900 miljoen euro. ATTB vertegenwoordigt in België 95% van de sector van verwarmingsketels, 85% van branders, 85% van geothermische warmtepompen en 80% van de zonneboilers.

Het Europese energielabel voor verwarmings- en warmwaterinstallaties

een woordje uitleg...

L'étiquetage énergétique européen pour les appareils de chauffage et de production d'eau chaude quelques explications ...

ATTB

T 0473 82 90 83 | info@attb.be | www.attb.be

Wat verandert er vanaf 26 september 2015?

Alle verwarmings- en warmwatertoestellen, geproduceerd vanaf 26 september 2015, moeten voorzien worden van een Europees energielabel. Dit geldt zowel voor installaties op gas, stookolie of elektriciteit, als voor installaties die (deels) op hernieuwbare energie werken zoals warmtepompen, zonneboilers en micro-wkk. Deze regeling geldt voor alle nieuwe toestellen die vanaf deze datum op de markt gebracht worden.

Samen met de invoering van het label worden ook **strategische energienormen** gehanteerd. Warmteopwekkers tot 70 kW krijgen een energielabel van G tot A++. Ketels en combiketels op gas of stookolie geldt vanaf 26 september 2015 dat zij een energie-efficiëntie van minimum 86% moeten behalen, wat overeenkomt met een B-label. Op enkele uitzonderingen na zal de condensatieketel (klasse A) de nieuwe standaard worden.

Er is één belangrijke uitzondering op deze regel, namelijk de verwarmingsketels type B1, die nog vaak gebruikt worden in appartementen en waarbij meerdere ketels op eenzelfde schouw worden aangesloten. In dit geval mag de energie-efficiëntie van ruimteverwarming van nieuwe ketels niet lager zijn dan 75%, hetgeen overeenkomt met klasse C.

Vanaf 2019 komt er een extra klasse A+++ bij en worden de klassen E tot G afgeschaft.

Qu'est-ce qui change à partir du 26 septembre 2015 ?

Tous les appareils de chauffage et tous les systèmes de production d'eau chaude, fabriqués à partir du 26 septembre 2015, devront porter le label énergétique européen. Cette règle s'applique tant aux installations au gaz, au mazout ou à l'électricité qu'aux installations qui utilisent (partiellement) des sources d'énergie renouvelables comme les pompes à chaleur, boilers solaires et systèmes de micro-cogénération. Cette réglementation s'applique à tous les nouveaux appareils de chauffage commercialisés à partir de cette date.

En même temps que l'introduction du label énergétique, les **normes énergétiques seront durcies**. Les générateurs de chaleur jusqu'à 70kW recevront un label énergétique de G à A++. Quant aux chaudières et chaudières mixtes au gaz ou mazout, dès le 26 septembre 2015 elles devront atteindre une efficacité énergétique d'au moins 86%, ce qui correspond au label B. A quelques exceptions près, seules les chaudières à condensation (classe A) répondent à ces spécificités.

Une seule dérogation est faite à cette règle, à savoir les chaudières de type B1, encore souvent utilisées dans les appartements, qui sont raccordées à un conduit d'évacuation collectif. Dans ce cas, le rendement minimal des nouvelles chaudières est fixé à 75%, ce qui correspond à la classe C.

Dès 2019, une classe A+++ viendra s'ajouter tandis que les classes E, F et G seront supprimées.

Productlabel en pakketlabel

Er zijn 2 types labels voorzien: het **productlabel**, dat informatie geeft over een bepaald toestel, en het **pakketlabel** (of systeemlabel), dat informatie geeft over een bepaald systeem. Een verwarmingsinstallatie is immers meer dan een warmtegenerator alleen. Dikwijls combineert de vakkundige toestellen, al dan niet van dezelfde fabrikant, tot een systeem. Met de opkomst van hybride installaties en het verplichte aandeel hernieuwbare energie zal het belang van het pakketlabel alleen maar toenemen.

Het Europees energielabel voor verwarmingsinstallaties deelt de installaties in volgens hun seizoensgebonden **energie-efficiëntie**. Die energie-efficiëntie wordt procentueel berekend door de geproduceerde energie (productie van warmte) in bepaalde omstandigheden te vergelijken met de geconsumeerde energie (verbruik van brandstof of elektriciteit). Met het label moet de consument in één oogopslag kunnen zien hoe het te installeren toestel presteert op het vlak van energie-efficiëntie.

Daarnaast geeft het label informatie over de **functie van het toestel (verwarming, warm water of beide)**, het geluidsvermogen, de warmteafgifte. Bij samengestelde pakketten (bv. een zonneboiler) wordt het label aangevuld met pictogrammen die de **diverse onderdelen van het pakket** aangeven.

Voor verschillende toestellen zijn er verschillende labels. In deze folder vindt u voorbeelden van een label voor een verwarmingsketel, een warmwatertoestel en een pakketlabel.

De etiquettes sont différentes pour les différents appareils. Vous trouverez dans ce dépliant des exemples d'étiquettes pour une chaudière, un préparateur d'eau chaude et une combinaison.

Etiquetage produit et étiquetage système

Deux types d'étiquettes sont prévues : l'**étiquette pour les produits** qui donne des informations pour un appareil particulier et l'**étiquette pour les produits combinés** (ou étiquette système) qui donne des informations au sujet d'une combinaison particulière. En effet, une installation de chauffage se compose d'autres éléments qu'un simple générateur de chaleur, boilers solaires et systèmes de micro-cogénération. Généralement, l'installateur assemble plusieurs appareils, provenant ou non du même fournisseur, pour former une combinaison. Avec la venue des installations hybrides et l'obligation d'appliquer une part d'énergie renouvelable, l'importance de ces combinaisons ne fera que s'accroître.

L'étiquetage énergétique européen pour les installations de chauffage classe les installations selon leur **efficacité énergétique** en fonction des saisons. Le pourcentage d'efficacité énergétique est calculé en comparant l'énergie produite (production de chaleur) dans des circonstances déterminées avec l'énergie consommée (consommation de combustible ou d'électricité). L'étiquette doit permettre au consommateur de voir facilement quelles sont les performances sur le plan de l'efficacité énergétique de l'appareil qu'il veut installer.

L'étiquette est aussi supposée donner des informations au sujet de la **fonction de l'appareil (chauffage, eau chaude ou les deux), de son niveau sonore, de l'émission de chaleur**.

Pour les **étiquettes systèmes** l'étiquette est complétée par des pictogrammes qui indiquent **les différents produits qui composent la combinaison**.

Les étiquettes sont différentes pour les différents appareils. Vous trouverez dans ce dépliant des exemples d'étiquettes pour une chaudière, un préparateur d'eau chaude et une combinaison.

Vanaf 26 september 2015 gelden de klassen A tot G. In september 2017 worden deze aangevuld met de klasse A+ en wordt de G-klasse afgeschaft. Het label voor combiketels is een combinatie van de labels voor verwarming en warm water.

Productlabel voor combiketels (met warmwaterproductie)

Etiquette produit pour les chaudière mixtes (avec production d'eau chaude)

I. De naam van de leverancier of het handelsmerk
I. Le nom du fournisseur ou la marque

II. Typeaanduiding
II. Modèle / type

III. De ruimteverwarmingsfunctie (links) + De warmwaterfunctie, inclusief de letter die het opgegeven tapprofiel weergeeft
III. La fonction de chauffage d'ambiance (gauche) + la fonction de production d'eau chaude, y compris la lettre qui réfère au profil de puisage

IV. De seizoensgebonden energie-efficiëntieklaas

IV. La classe d'efficacité énergétique en fonction des saisons

V. De maximale warmteafgifte van het toestel in kW

V. L'émission de chaleur maximale en kW

VI. Het geluidsvermogen in dB.

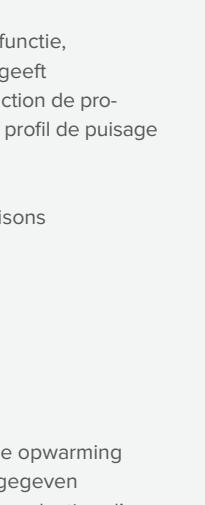
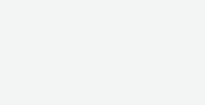
VI. Le niveau sonore en dB

VII. Voor ketels uitgerust met een tijdsprogramma voor de opwarming van het water, wordt de klokfunctie in het label weergegeven
VII. Pour les chaudières pourvues d'une régulation de la production d'eau chaude, une horloge est représentée sur l'étiquette

Indien de installatie samengesteld wordt uit diverse of verschillende onderdelen, moeten deze vermeld worden op het label. De verschillende onderdelen (zoals zonnecollectoren, opslagvat, enz.) worden via pictogrammen aangegeven.

Het label bevat een pictogram van een kraan met een lettertekens waarmee het opgegeven tapprofiel wordt aangeduid. De lettertekens zijn (van minder naar meer): 3XS, XXS, XS, S, M, L, XL en XXL. De energie-efficiëntie varieert afhankelijk van dit tapprofiel. Voor particulier gebruik opteert men meestal voor ketels met tapprofiel M of L, wat overeenstemt met een dagdagelijks hoeveelheid van respectievelijk 100 of 200 liter warmwaterproductie aan een temperatuur van 60 °C. Voor de A-klasse is de ondergrens inzake energie-efficiëntie voor een boiler met capaciteit M gelijk aan 65%. Voor een boiler van het type L is dat 75%. Daarnaast vermeldt het label een klokfunctie indien het toestel over een tijdsprogramma beschikt.

Dès le 26 septembre 2015, les étiquettes comportent les classes A à G. En septembre 2017, la classe A+ vient s'y ajouter tandis que la classe G est supprimée. L'étiquette pour les chaudières avec production d'eau chaude incorporeert une combinaison des étiquettes de chauffage et d'eau chaude.

Pakketlabel

Etiquette produit pour les systèmes

Lorsque l'installation se compose de différents appareils, ils doivent être mentionnés sur l'étiquette système. Les différents éléments (capteurs solaires, ballon solaire, etc.) sont désignés par des pictogrammes.

L'étiquette système est calculée par l'installateur et doit donner au consommateur des informations sur les différents appareils de la combinaison installée et sur l'efficacité globale de l'ensemble. Elle comporte donc l'étiquette pour la chaudière et celle pour l'installation de production d'eau chaude.